

СТАНОВИЩЕ

ОТ ДОЦ. Д-Р ИРЕНА ЙОРДАНОВА СТОИЛОВА, Д.М.

Катедра „ Хигиена, медицинска екология, професионални заболявания и МБС“

Факултет „Обществено здраве“

Медицински университет – Плевен

Относно: Дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1. „Медицина“, научна специалност „Професионални заболявания“, изготвен от д-р Александра Красимилова Янкова-Алексиева – докторант към УС „Професионални заболявания“, „Катедра по Оптометрия и професионални болести“, Факултет по обществено здравеопазване, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Основание за изготвяне на становището: Съгласно заповед на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна № Р-109-301/07.06.2023 г., протокол от Факултетен съвет на Факултет „Обществено здравеопазване“ при МУ - Варна № 104-576/ 01.06.2023г съм определена за член на Научното жури и изготвям становище на дисертационния труд на д-р Александра Красимилова Янкова-Алексиева – докторант.

Форма на докторантура: редовна

Тема: „Нарушения на съня при сменен режим на труд“

Научен ръководител: Проф. д-р Веселинка Димитрова Несторова, дм

Настоящото становище е разработено и представено съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна. Докторантът е представил:

Кратки биографични данни и професионална квалификация

Д-р Александра Красимилова Янкова- Алексиева е родена на 25.08.1991г. в гр. Русе.

През 2010 г. завършва средното си образование в СОУЕЕ „Св. Константин-Кирил Философ“ в родния си град. Продължава образованието си в специалност-медицина на Медицински университет - Варна и през 2016 г. завършва с отличие. През 2022 г. придобива специалност „Нервни болести“.

Д-р Янкова е назначена през м. октомври 2016 г. като лекар-ординатор във Втора неврологична клиника на УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД - Варна. От 2018 г. е лекар-специализант по Нервни болести. От 2018 г. е редовен асистент към УС „Професионални заболявания“, а от 2019 г. е редовен докторант към учебния сектор.

Д-р Александра Янкова владее писмено и говоримо английски и руски език.

Д-р Янкова има интереси в сферата на нарушенията на съня, мозъчно-съдовите заболявания, електромиографията и неврологичните усложнения на професионалните заболявания.

Член е на Българския лекарски съюз, Българското дружество по неврология и Европейската организация по инсулти.

Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Александра Красимилова Янкова- Алексиева е представен в 114 стандартни страници в единадесет раздела с адекватно съотношение. Структурата е според изискванията, посочени в Правилника за развитие на академичния състав на МУ - Варна. Дисертационният труд е онагледен с 46 фигури, 13 таблици и 4 приложения.

Представената библиография се състои от 198 източника, от които 4 на кирилица и 194 на латиница. Около 50% от цитиранията са от последните десет години, 25% от които от последните пет години.

Дисертационният труд е одобрен и насочен за защита на катедрен съвет на „Катедра по Оптометрия и професионални болести“ при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Актуалност на дисертационния труд

В съвременния индустриализиран свят 24-часовото обслужване се е наложило като необходимо за обществената безопасност, здравеопазването и редица други услуги. В резултат на това един на всеки пет работници работи на смени извън типичните от 9:00 до 17:00 ч. По данни на International Classification of Sleep Disorders 2-5% от работниците страдат от Shift Work Sleep Disorder.

Shift Work Sleep Disorder е хронично сънно нарушение, развиващо се при работници със сменен режим на труд и водещо до инсомния и/или ексцесивна сънливост, персистиращо и в неработните дни.

По литературни данни от последните 10 години, работниците със сменен режим на труд са с повишен риск от развитие на различни социално значими заболявания. Поради това те са с по-чести хоспитализации, изискват множество скъпи и високо специализирани изследвания, скъпи медикаменти и имат по-голям риск от инвалидизация.

Сменният режим на труд затруднява социалния живот на работниците поради нетипичните часове за работа, като може да доведе до социална изолация. Това намалява в значителна степен качеството на живот на служителя.

Литературен обзор

Д-р Александра Красимилова Янкова-Алексиева е представила детайлен литературен обзор и е показала добра осведоменост по отношение на нарушенията на съня при сменен режим на труд. Представени са различните нарушения на съня, тяхната характеристика и етиология и връзката им със сменния режим на труд. Описани са социално-значимите заболявания при сменния режим на труд, които повишават риска от развитие на нарушения на съня. Изчерпателно са описани различните възможности за диагностика и проследяване на нарушенията на съня.

Цел, задачи и хипотези

В дисертационния труд са сравнени качеството и показателите на съня при две изследвани групи. Поставени са пет конкретни задачи и са формирани пет хипотези. Задачите и хипотезите са логично формулирани, съобразно предварителните проучвания и подчинени на поставената цел.

Материали и методи

За целите на проучването са изследвани 100 работници, които отговарят на точно определените критерии. За оценка на качеството на съня са използвани съответно оценъчните скали Pittsburg Sleep Quality Index, Insomnia Severity Index и Epworth Sleepiness Scale.

За обективна оценка на показателите на съня е проведено полисомнографско изследване, чрез което са определени продължителност, латенция и ефективност на съня, брой събуждания, Арпеа-Нурорпеа Index и брой на периодични движения на долните крайници.

Използваните методи за оценка са конкретно насочени към нарушенията на съня.

Използваните оценъчни скали имат голяма надеждност при диагностициране на инсомния и ексцесивна сънливост. Те са лесни за попълване и обработка и анализ на резултатите.

Избраните статистически методи дават пълна и достоверна оценка на данните, съобразно целта на представеното проучване.

Резултати и обсъждане

Резултатите отговарят на поставените задачи. Представени са ясно, онагледени с фигури и таблици.

От анализа на социо-демографската характеристика на изследваните лица се вижда, че няма разлика между двете групи, което води до тяхната хомогенност една спрямо друга. Установяват се статистически значими разлики в качеството на съня и различните му показатели при двете изследвани групи, като при работниците със сменен режим на труд се наблюдава значително снижено качество на сън и влошени негови показатели.

Дисертационният труд завършва с пет конкретни извода.

Авторефератът е структуриран в съответствие изискванията, съдържанието му съответства на дисертационния труд, представени са 46 фигури и 13 таблици, за онагледяване на получените от научното изследване резултати.

Публикуваните статии във връзка с дисертационния труд отговарят на количествените критерии, посочени с ЗРАСРБ и вътрешния правилник на МУ - Варна за публикационна активност на докторанта. Научното проучване е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания към МУ-Варна.

Приноси и значимост на разработката за практиката

Приносите са логично формулирани в две групи: с оригинален и потвърдителен характер.

1) Приноси с оригинален характер:

- За първи път в България е проучено качеството на съня и наличието на сънни нарушения при работници със сменен режим на труд

- За първи път в България е проучено влиянието на сменния режим на труд върху здравословното състояние на работниците и придружаващите заболявания

- За първи път в България е проучено влиянието на професионалните фактори при сменен режим на труд върху качеството на съня.

2) Приноси с потвърдителен характер:

- Потвърждава се сниженото качество на съня при работниците със сменен режим на труд

- Потвърждава се, че с напредване на възрастта се наблюдават увеличаване на нарушенията на съня при работещи на сменен режим на труд.

- Потвърждава се влошеното здравословно състояние при работниците със сменен режим на труд.

Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки.

Заклучение:

Представеният ми за становище дисертационен труд от д-р Александра Красиминова Янкова-Алексиева „Нарушения на съня при сменен режим на труд“ представлява проучване върху актуална тема, с добра теоретична основа. Получените резултати изпълняват поставените конкретни задачи, поради което приемам, че целта на дисертационния труд е постигната. Трудът съдържа оригинални и потвърдителни приноси и считам, че отговаря на всички нормативни изисквания за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“.

Поради гореизложеното, давам положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждането на образователна и научна степен „Доктор“ на Д-р Александра Красиминова Янкова-Алексиева по научна специалност „Професионални заболявания“, код 03.01.55.

Плевен, 01.07.2023 год.

.....
Доц. д-р Ирена Стоилова, д.м.